

រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា
២០១២

**អំឡុងស៊ីដង់និងកត្តាហានិភ័យនៃជំងឺរបេចនៅលើ
អ្នកជំងឺអេដស៍នៅកម្ពុជា
(មីនា ២០០៣ ~ ធ្នូ ២០១០)**

**INCIDENCE AND RISK FACTORS FOR
TUBERCULOSIS IN HIV-INFECTED PATIENTS IN
CAMBODIA**

(March 2003 – December 2010)

**ជួន គីមបេង
និក្ខេបបទបណ្ឌិត
ឯកទេស វិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល**

សាក្សីចារ្យណែនាំ បណ្ឌិតសភាចារ្យ សំ សោភាន់

ភ្នំពេញ ២០១៥

មាតិកា

	ទំព័រ
មាតិកា	i
អារម្ភកថា.....	v
ឧទ្ទិសស្នាដៃ.....	vi
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ.....	vii
អំណះអំណាង.....	viii
អក្សរកាត់(ប្រើក្នុងនិក្ខេបបទ).....	ix
មូលនិយមសង្ខេប.....	x
មូលនិយមសង្ខេប(ភាសាអង់គ្លេស)	xii
សង្ខេបនិក្ខេបបទ.....	xiii
Summary.....	xix

សេចក្តីផ្តើម

១-លំនាំបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	១
២-ចំណោទបញ្ហានៃការស្រាវជ្រាវ	១
៣-គោលបំណងនៃការស្រាវជ្រាវ	២
៤-ដែនកំណត់និងវិសាលភាពនៃការស្រាវជ្រាវ	៣
៥-វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ.....	៣
៦-សារប្រយោជន៍នៃការស្រាវជ្រាវ	៣
៧-រចនាសម្ព័ន្ធនៃការស្រាវជ្រាវ	៤

ជំពូក ១

ទ្រឹស្តីនិងស្ថានភាពទូទៅនៃជំងឺអេដស៍និងជំងឺរបេង

១.១. មេរោគអេដស៍និងជំងឺអេដស៍.....	៥
១.១.១. និយមន័យមេរោគអេដស៍.....	៥
១.១.២. ប្រវត្តិជំងឺអេដស៍.....	៥
១.១.៣. អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍.....	៨
១.១.៤. អ្នកជំងឺអេដស៍.....	៨
១.១.៥. របៀបចម្លងនៃជំងឺអេដស៍.. ..	៨
១.១.៦. សរីរៈសាស្ត្រនៃជំងឺអេដស៍.....	៩
១.១.៧. រោគសញ្ញារបស់អ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍និងជំងឺអេដស៍	៩
១.១.៨. ការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យនៃជំងឺអេដស៍	១១

១.១.៩. ប្រតិកម្មផ្លូវចិត្តចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍ និង ការគាំទ្រ.....	១២
១.១.១០. ជំងឺឱកាសនិយមផ្សេងៗ.....	១៣
១.១.១១.ការព្យាបាលអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍និងជំងឺអេដស៍.....	១៤
១.១.១២. ការណែនាំអ្នកជំងឺអេដស៍និងការពារការចម្លងមេរោគអេដស៍.....	១៤
១.២. ជំងឺរបេង.....	១៤
១.២.១. ប្រវត្តិជំងឺរបេង.....	១៤
១.២.២. ការបង្កជំងឺរបេងនិងអន្តរកម្មរវាងរបេងនិងអេដស៍.....	២១
១.២.៣. ការបង្ហាញសញ្ញាគ្លីនិក និងការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យជំងឺរបេងនៅលើអ្នកជំងឺអេដស៍.....	២៣
១.២.៤. ការព្យាបាលជំងឺរបេងចំពោះអ្នកផ្ទុកមេរោគអេដស៍.....	២៦
១.៣. ស្ថានភាពមេរោគអេដស៍.....	២៧
១.៣.១. ជំងឺអេដស៍នៅលើពិភពលោក.....	២៧
១.៣.២. ស្ថានភាពមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍នៅប្រទេសកម្ពុជា.....	២៨
១.៤. រចនាសម្ព័ន្ធស្ថាប័នប្រយុទ្ធនឹងជំងឺអេដស៍.....	២៨
១.៤.១. យុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការការពារការចម្លងមេរោគអេដស៍.....	២៩
១.៤.២. ការថែទាំព្យាបាលអ្នករស់នៅជាមួយមេរោគអេដស៍/ជំងឺអេដស៍.....	២៩
១.៥. ស្ថានភាពជំងឺរបេងនៅប្រទេសកម្ពុជា.....	៣០
១.៦. ស្ថានភាព និងយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការទប់ស្កាត់ជំងឺរបេង/អេដស៍.....	៣១
១.៦.១. ការស្រាវជ្រាវរកជំងឺរបេងក្នុងចំណោម PLHIV (ICF).....	៣២
១.៦.២.ការព្យាបាលបង្ការជំងឺរបេង.....	៣៣
១.៦.៣. វិធានការ ការពារការចម្លងជំងឺរបេង.....	៣៣
១.៧. មន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្លឹសង្ឃឹម.....	៣៤
១.៨. ការសិក្សាផ្សេងៗ អំពីអត្រាអាំងស៊ីដង់និងហានិភ័យរបស់ជំងឺរបេងនៅលើ អ្នកជំងឺអេដស៍ កន្លងមក.....	៣៤

ជំពូក ២

អាំងស៊ីដង់ និងហានិភ័យនៃជំងឺរបេងនៅលើអ្នកជំងឺអេដស៍

២.១. វិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សា.....	៤០
២.១.១. កិច្ចតែងការនិងក្រុមមនុស្សចូលរួមក្នុងការសិក្សា.....	៤០
២.១.២. របៀបក្នុងការប្រមូលទិន្នន័យ.....	៤០
២.១.៣. ការវិភាគទិន្នន័យ.....	៤១
២.១.៤. និយមន័យក្នុងការសិក្សា.....	៤២
២.១.៥. ការព្យាបាលដោយឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ និងការតាមដានអ្នកជំងឺ.....	៤២
២.១.៦.ការស្រាវជ្រាវ និងការធ្វើរោគវិនិច្ឆ័យជំងឺរបេង.....	៤៣
២.២. លទ្ធផលនៃការសិក្សា.....	៤៤

២.២.១. លក្ខណៈមូលដ្ឋាននៃអ្នកចូលរួមក្នុងការសិក្សា	៤៤
២.២.២. អត្រាអាំងស៊ីដង់ជំងឺរបេង (TB incidence rates)	៥៤
២.២.៣. កត្តាហានិភ័យសម្រាប់អាំងស៊ីដង់របេង	៥៨

ជំពូក ៣

**បញ្ហានិងដំណោះស្រាយនៃអាំងស៊ីដង់និងហានិភ័យ
របស់ជំងឺរបេងនៅលើអ្នកជំងឺអេដស៍**

៣.១. បញ្ហានៃអាំងស៊ីដង់និងហានិភ័យរបស់ជំងឺរបេងនៅលើអ្នកជំងឺអេដស៍	៦៣
៣.១.១. អាំងស៊ីដង់ជំងឺរបេងនៅលើអ្នកជំងឺអេដស៍	៦៣
៣.១.២. ហានិភ័យនៃជំងឺរបេងរយៈពេលខ្លីនៅលើអ្នកជំងឺអេដស៍	៦៤
៣.១.៣. ហានិភ័យនៃជំងឺរបេងរយៈពេលវែងនៅលើអ្នកជំងឺអេដស៍	៦៤
៣.២. វិធានការនិងដំណោះស្រាយនៅក្នុងការទប់ស្កាត់ជំងឺរបេងនៅលើអ្នកជំងឺអេដស៍	៦៦
៣.៣. ចំណុចខ្លាំងនិងចំណុចខ្វះខាតរបស់ការសិក្សា	៦៨

សន្និដ្ឋាន

គន្ថនិទ្ទេស

ឧបសម្ព័ន្ធ

បញ្ជីរូបភាពនិងតារាង

រូបភាពទី១. ស្ថានភាពគ្រួសារនៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលបានឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម	៤៥
រូបភាពទី២. ស្ថានភាពមុខរបរ និងការងារ នៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលបានឱសថប្រឆាំង មេរោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម	៤៦
រូបភាពទី៣. ទីកន្លែងនិងសេវាធ្វើតេស្តមេរោគអេដស៍នៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួល បានឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម	៤៨
រូបភាពទី៤. កម្រិត WHO Stage នៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលបានឱសថប្រឆាំងមេរោគ អេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម	៥០
រូបភាពទី៥. កម្រិតកម្រិតអាយុមធ្យម នៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលបានឱសថប្រឆាំងមេ រោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម	៥១
រូបភាពទី៦. កម្រិត Baseline body mass index នៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួល	

ឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម.....	៥១
រូបភាពទី៧. កម្រិត Baseline CD4 count នៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលឱសថ ប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម.....	៥២
រូបភាពទី៨. កម្រិត Baseline hemoglobin នៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលឱសថ ប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម.....	៥២
រូបភាពទី៩. Tuberculosis incidence rates according to time since ART initiation នៃអ្នកជំងឺ ទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍.....	៥៥
រូបភាពទី១០. Tuberculosis incidence rate by time-updated CD4 count នៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍.....	៥៦
តារាងទី១. របាយនៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម.....	៤៧
តារាងទី២. លក្ខណៈមូលដ្ឋាននៃអ្នកជំងឺទាំង ២៩៨៤ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលឱសថប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម.....	៥៣
តារាងទី៣. អត្រាអាំងស៊ីដង់របេងអាស្រ័យទៅតាមពេលវេលាចាប់តាំងពីពេលទទួលបានឱសថប្រឆាំង មេរោគអេដស៍លើអ្នកជំងឺ ២៩៨៤ នាក់នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម.....	៥៧
តារាងទី៤. អត្រាអាំងស៊ីដង់របេងអាស្រ័យទៅនឹង time-updated CD4 នៅលើអ្នកជំងឺ ២៩៨៤ នាក់ នៅមន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម.....	៥៧
តារាងទី៥. កត្តាហានិភ័យ សម្រាប់អាំងស៊ីដង់របេងរយៈពេលខ្លី នៅលើអ្នកជំងឺ ២៨៤១ នាក់ នៅ មន្ទីរពេទ្យព្រះសីហនុមណ្ឌលនៃក្តីសង្ឃឹម.....	៥៩
តារាងទី៦. កត្តាហានិភ័យសម្រាប់អាំងស៊ីដង់ជំងឺរបេងរយៈពេលវែង នៅលើអ្នកជំងឺទទួលឱសថ ប្រឆាំងមេរោគអេដស៍.....	៦១
តារាងទី៦. កត្តាហានិភ័យសម្រាប់អាំងស៊ីដង់ជំងឺរបេងរយៈពេលវែង នៅលើអ្នកជំងឺទទួលឱសថ ប្រឆាំងមេរោគអេដស៍ (ត).....	៦២